

УДК 351.824.11:338.262.2

Чернявський А.В., к.т.н., доцент,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НОРМ З ЕКОДИЗАЙНУ ДЛЯ ЕНЕРГОСПОЖИВЧИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

Україна належить до країн частково забезпечених традиційними видами первинної енергії, що обумовлює необхідність значних обсягів їх імпорту. І хоча енергозалежність України є середньоєвропейською (частка імпорту в загальному постачанні первинної енергії в Україну останніми роками складала близько 38 %), цій залежності сприяє не тільки відсутність достатнього обсягу власних енергоресурсів, але й їх неефективне використання. Енергоємність ВВП України є значно вищою не лише порівняно з провідними економіками світу, але й із сусідніми країнами Центральної та Східної Європи.

Одними з найважливіших проблем, що стоять перед світовим співтовариством, є, з одного боку, забезпечення людства енергетичними ресурсами, а з іншого - зменшення антропогенного впливу на навколишнє середовище [1]. Збереження екологічної стабільності в умовах наростаючого впливу на навколишнє середовище за рахунок розширення господарської та побутової діяльності людини набуває в сучасному світі все більшої значущості. Щоб знизити негативний вплив на навколишнє середовище на світовому, регіональному і національному рівнях приймаються і реалізуються заходи, спрямовані на забезпечення екологічної цілісності. Так, наприклад, в Євросоюзі прийнято і постійно розвивається законодавство в сфері екодизайну та енергоефективності продукції, що супроводжується відповідними заходами щодо захисту ринку від виробів, що не відповідають встановленим вимогам щодо споживання електроенергії та інших енергоносіїв, а також викидів двоокису вуглецю та парникових газів. Такий підхід одночасно сприяє забезпеченню енергетичної безпеки і є одним з аспектів, що визначають рівень цивілізованості суспільства.

В рамках Договору про приєднання до Енергетичного Співтовариства Україна зобов'язана впровадити на рівні державної політики в сфері енергоефективності ряд директив та регламентів ЄС. Так на даний момент Україна досягла значного прогресу у транспонуванні законодавства ЄС у галузі енергетичного маркування і наразі робить перші кроки у напрямку екодизайну. У галузі енергетичного маркування в українське законодавство були перенесені Директива ЄС 2010/30/EU [2] і чотири Делегованих Регламентів Комісії (ДРК) щодо енергоспоживчих продуктів, а ще сім регламентів, ще більше орієнтованих на конкретні продукти, знаходяться на різних стадіях розробки і затвердження. У той час як транспонування Директиви щодо енергетичного маркування та ДРК щодо енергоспоживчих продуктів є зобов'язанням відповідно до Договору про Енергетичне співтовариство, транспонування Директиви 2009/125/ЄС [3] щодо екодизайну є вимогами, що передбачені Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, а саме, главами «Співробітництво у сфері енергетики» та «Усунення технічних бар'єрів у торгівлі». У Стратегії розвитку системи технічного регулювання до 2020 року та Плані дій до неї надається перелік нормативно-правових актів ЄС, які Україна має перенести в своє законодавство, серед них і Директива з екодизайну, і 23 регламенти Комісії щодо конкретних груп продуктів.

Директива 2009/125/ЄС щодо екодизайну енергоспоживчих продуктів [3] є основною рамковою Директивою ЄС щодо покращення енергетичних та екологічних характеристик продукції, що має за мету поступово витіснити з ринку товари з найбільшим негативним впливом на екологію.

Директива з екодизайну перенесена у законодавчу базу країн Євросоюзу, або в якості законодавчих актів, або в якості підзаконних актів. Для України цей процес тільки розпочинається, тобто перш за все необхідно вирішити в якому вигляді буде здійснюватися імплементація Директиви. Існуюче в Україні на даний момент законодавство передбачає необхідність цілісного перенесення Директиви 2009/125/ЄС в законодавство України або

шляхом прийняття закону або постанови Кабінету Міністрів України. Однак, не виключається можливість перенесення Директиви у вигляді комбінації законодавчого акту та постанови Кабінету Міністрів України, адже ці два типи нормативно-правових актів – закон та постанова Кабінету Міністрів України – можуть містити правові норми, що забезпечують які передбачають застосування процедур оцінки відповідності, та самі процедури.

На виконання Директиви в ЄС були прийняті заходи, що стосуються контролю за енергетичними та екологічними характеристиками конкретних груп продуктів шляхом встановлення гранично допустимих значень, які були зафіксовані у Регламентах Комісії.

На сьогодні Кабінетом Міністрів України прийнято три плани дій, якими забезпечується перенесення законодавства ЄС з екодизайну: *План заходів з імплементації* розділу IV Угоди про асоціацію, План імплементації Директиви 2009/125 / ЄС та Регламентів Комісії, Стратегія розвитку системи технічного регулювання до 2020 року. Слід відмітити, що тільки у Стратегії розвитку системи технічного регулювання до 2020 року міститься повний перелік, що включає Директиву ЄС з екодизайну та 22 імплементуючих її заходи, які мають бути транспоновані в українське законодавство, за винятком 5 додаткових імплементуючих заходів, що були опубліковані у ЄС вже після прийняття Стратегії. Таким чином, Стратегія є основною рушійною силою процесу транспонування регламентів ЄС з екодизайну в Україні.

Кабінет Міністрів України своїм рішенням від 14 травня 2015 року схвалив План імплементації актів законодавства ЄС у сфері екодизайну. Схвалений Урядом документ охоплює, зокрема, наступні акти права ЄС [4]:

Регламент Комісії (ЄС) № 278/2009 від 6 квітня 2009 р., який імплементує Директиву 2005/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради про вимоги до екодизайну зовнішніх джерел енергопостачання при споживанні електроенергії в режимі холостого ходу та середній енергетичній ефективності;

Регламент Комісії (ЄС) № 244/2009 від 18 березня 2009 р., який імплементує Директиву 2005/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради про вимоги до екодизайну для побутових ламп із ненаправленим світловипромінюванням;

Регламент Комісії (ЄС) № 245/2009 від 18 березня 2009 р., який імплементує Директиву 2005/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради про вимоги до екодизайну для флуоресцентних ламп/ ламп денного світла без інтегрованого баластного опору, для високо інтенсивних розрядних ламп, баластів і освітлювальної арматури, які розраховані для функціонування таких ламп, та скасовує Директиву 2000/55/ЄС Європейського Парламенту та Ради;

Регламент Комісії (ЄС) № 107/2009 від 4 лютого 2009 р., який імплементує Директиву 2005/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради про вимоги до екодизайну для простих декодерів каналів кабельного телебачення;

Регламент Комісії (ЄС) № 1275/2008 від 17 грудня 2008 р., який імплементує Директиву 2005/32/ЄС Європейського Парламенту та Ради про вимоги до екодизайну для режимів чекання/готовності та вимкнення споживання електроенергії електричним та електронним побутовим та офісним обладнанням.

Список використаних джерел:

1. Білоцький С.Д. Імплементація європейських норм щодо екологічної енергетики в законодавство України // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Випуск 34. Том 3. – 2015. – С.132-136.
2. Directive 2010/30/EU of the European Parliament and of the Council of 19 May 2010 on the indication by labelling and standard product information of the consumption of energy and other resources by energy-related products. [<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:153:0001:0012:en:PDF>].
3. Directive 2009/125/EC of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 establishing a framework for the setting of ecodesign requirements for energy-related products. [<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0125&from=EN>].
4. http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=248165599.